

MAGYAR L

HUNGARIA
Tp.

T. „Dunaposta“

BUDAPEST
Postafiók 151.

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr Paál Arpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T.**
Törvényeséki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

Aláírták a német-orosz megnem- támadási egyezményt

Ribbentrop megérkezését a moszkvai repülőtéren német birodalmi zászlódísszel várták. — A német külügyminiszter csütörtök délben Moszkvából visszautazott Obersalzbergbe

Moszkvából jelentik: Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter repülőgépe szerdán délután egy óraker érkezett meg a moszkvai repülőtérré. A birodalmi külügyminisztert érkezéskor *Schulenburg*, moszkvai német nagykövét, valamint a német katonai attasé és a nagykövetség személyzete, *Potemkin*, szovjet helyettes külügyi népbiztos, a helyettes belügyi népbiztos, a moszkvai városi tanács helyettes elnöke és a moszkvai városparancsnok fogadta. Megjelent a fogadtatáson *Rosso*,

moszkvai olasz nagykövét és az olasz katonai attasé is.

A moszkvai repülőtér Ribbentrop német külügyminiszter fogadására horogkeresztes jelvény- és zászlódísszel öltözött. Megérkezése után Ribbentrop a német nagykövetségen lévő szállására hajtatott, majd délután 3 óraker megkezdte a tanácskozást *Molotov* külügyi népbiztossal.

Ribbentrop, Moszkvába való elutazása előtt, több mint félórás megbeszélést folytatott a berlini japán nagykövettel.

Az aláírt szerződés szövege.

Hiányzik a harmadik elleni támadást kizáró szokásos záradék

Berlinből jelentik: Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter szerdán este 10 óraker újból a Kremlbe ment, hogy folytassa a tárgyalásokat *Molotov*, szovjet külügyi népbiztossal. A megbeszélések ezúttal már meg egyezésre vezettek s az erről szóló szerződést Ribbentrop, *Molotov*, *Sztalin* és a moszkvai német nagykövét jelenlétében aláírták. Szövege a következőképpen hangzik:

— A Német Birodalom kormánya és a Szovjet Köztársaságok Uniójának kormánya attól a kívánságtól vezette, hogy a béke ügyét Németország és Szovjet-Oroszország között erősítsék és kiindulva az 1926. évi áprilisban Németország és Szovjetoroszország között létrejött semlegességi szerződés alapvető rendelkezéseiből, a következő megállapításra jutottak:

1. A két szerződő fél kötelezi magát, hogy tartózkodni fog akár egymagában, akár egy másik hatalommal együtt minden erőszakos cselekedettől, minden támadó cselekedettől és minden támadástól a másik ellen.

2. Amennyiben a szerződő felek egyike egy harmadik hatalom részéről háborús cselekedet tárgyává lenne, a másik fél semmilyen alakban nem támogatja ezt a harmadik hatalmat.

3. A két szerződő fél kormánya a jövőben állandó tanácskozó érintkezésben marad egymással, hogy egymást kölcsönösen értesítsék olyan kérdésekről, amelyek közös érdekeiket érintik.

4. A két szerződő fél egyike sem fog részt venni semmi olyan hatalmi csoportosulásban, mely közvetve vagy közvetlenül a másik fél ellen irányul.

5. Amennyiben a szerződő felek között egy, vagy más kérdésben vita, vagy viszály keletkezne, a két szerződő fél ezt a vitát vagy viszályokat kizárólag békés eszmecsere vagy

Berchtesgadenben Henderson angol nagykövét átnyújtotta Chamberlain levelét.

Hitler birodalmi vezér azt válaszolta, hogy az Anglia által vállalt kötelezettségek nem kötelezhetik Németországot az ő életbevágóan fontos nemzeti érdekei föladására

Berlinből jelentik: Sir Neville Henderson, berlini angol nagykövét berchtesgadeni úttjáról a Német Távirati Iroda a következő hivatalos közleményt adta ki:

„Hitler vezér az angol kormány kívánságára kihallgatáson fogadta a Berghofon Henderson berlini angol nagykövét. A nagykövét átnyújtotta a vezérnek Chamberlain angol miniszterelnök levelét, amely az angol minisztertanácsról tegnap kiadott közleményhez hasonló szöveget tartalmazott. Hitler vezér világosan kijelentette az angol nagykövét előtt, hogy az angol kormány által vállalt kötelezettségek nem kötelezhetik Németországot arra, hogy lemondjon életbevágóan fontos nemzeti érdekeiről.“

A német vezető lapok a Szovjettel létrejött szerződés jelentőségéről.

A *Berliner Börsenzeitung* hangoztatja, hogy a meg egyezés nem taktikai mű, Németország és Oroszország viszonyukban olyan állapotot állítanak vissza, amelynek természetesége évszázados kipróbálásban igazolódott be.

szükség esetén döntőbíró útján fogják elintézn.

6. Jelen szerződést tíz évi tartamra kötik meg azzal a feltétellel, hogy amennyiben egyik fél sem mondja fel egy évvel a szerződés lejártá előtt, az további öt évre önműködően meghosszabbítottnak tekintendő.

7. A jelen szerződést lehetőleg rövid időn belül jóvá kell hagyni. A szerződés jóváhagyásáról szóló okmányt Berlinben fogják kicserélni.

8. A szerződés aláírása után, azonnal életbe lép.

A két példányban, német és orosz nyelven kiállított szerződést a német birodalmi kormány nevében Ribbentrop külügyminiszter, az orosz köztársaságok uniójának kormánya nevében *Molotov* írta alá.

Ribbentrop külügyminiszter csütörtök hajnalban 1 óraker jelentette Hitler birodalmi vezérnek, hogy a szerződést megkötötték.

A birodalmi külügyminiszter csütörtök délben 1 óraker repülőgépen Moszkvából Obersalzbergbe utazik, hogy Hitler vezérnek jelentést tegyen a moszkvai tárgyalásokról.

A szerződés szövegének sajtóbeli közzlése Berlinben és Moszkvában.

Berlinből jelentik: A csütörtök reggeli német lapok második kiadásai első helyen, feltűnő szedéssel jelentik a támadást kizáró német-orosz egyezmény aláírását. Megjegyzéseket egyelőre nem fűznek a jelentéshez.

Moszkvából jelentik: A szovjet távirati iroda a Berlinben kiadott szövegezéssel minden pontban megegyezően közli a szerződés szövegét.

A *Völkischer Beobachter* szerint a politikának alapelve, hogy jó viszonyt tartson fenn olyan államokkal és népekkel, amelyeket természetes ellentétek nem választanak el. A Berlin és Moszkva közt folytatott tárgyalások sikere nem utolsó sorban annak köszönhető, hogy Németország a szovjet kormánnyal szemben nem támasztott semmi képtelen követelést. A *Deutsche Allgemeine Zeitung* megállapítása szerint Szovjetoroszország számot vetett annak szükségességével, hogy a mai zavaros időkben a hamisítatlan kontinentalizmus törvényeihez kell ragaszkodnia. Az *Essener Nationalzeitung* azt írja, hogy a szerződés megkötését Németország széles körében a szerencsés politikai hagyományokhoz való visszatérésnek tekintik.

A német hadsereg főparancsnoka rádióbeszédet mond a katonáknak.

Brauchitsch tábornok, a német hadsereg főparancsnoka a vasárnapi ünnepséget megelőzően szombaton rádióbeszédet intéz a német hadsereg katonáihoz.

(Tudóstásunk folytatása a harmadik oldalon.)

Péter Géne Ambrus leírja az alapkövetéssel ünnepségét

A híres józseffalvi kalamáris

Tűz, víz, jég után és teljes újjászületés előtt hadd essék egyszer szó a józseffalvi kalamárisról is. Idomitalan tömeggé olvadt, a gazdikája pedig az agyagos gödörben veti a téglat. A józseffalvi tintás kalamárisnak azonban éppen olyan jó híre van, mint remekbefaragott kőmártóknak, ami egyetlen házból sem hiányzott. Volt olyan gazda, akinek kétháromszáz könyve is volt. A kalamárisból pedig szinte hiba nélkül, nyelvtani hiba nélkül folyt a tinta. Volt olyan józseffalvi, aki novelláival zaklatta végig a szerkesztőségeket, a tűz előtt és csak akkor derült ki a turpiság, amikor Borbáth Jeromos uram az írásait be is érkezett. Azonban már egészen tréfás dolog történt a kicsi Mészáros Kelemen kalamárisával, aki annyira szerette a gépet, hogy egyszer a negyedik emlemből cséplőgépet rendelt magyar levéllel a brassói gépgyárból az apja számlájára. Rettenetes patália lett belőle. Az alábbi levél azonban már nem a Gárdonyi nyelvén író kalamárisból mártódott tollal íródott. A jelenleg Józseffalván tartózkodó Bálint József népszövetségi igazgató egy olyan atyafit szőlített ki az agyagos gödörből a vizérgázató levél megírására, aki leginkább megőrizte közülük ősapái nyelvének eredeti ívét. A neve Péter Géne Ambrus. Az alábbi betűről-betűre híj levélben számol be a józseffalviak első, augusztus 20-iki örömnépepéről.

Levél Józseffalváról

„Kelt levelünk az Urnak 1939-ik esztendőjében augusztus 20-án, vasárnap, gyönyörű ünnepünkön. A jószág Isten szomorúságunkban megvigasztalt s elküldé nekünk mentő-angyalát, aki megvigasztal szomorú életünket.

E nagy örömről tudatjuk az igen tisztelt szerkesztőséget, hogy az újságok erejével adják tudtokra mindenkinek, akiket illet és nevünkben köszönjük meg azt a szívbeli jószágot, amit velünk, érdemtelenekkel tenni hasznosnak láttak testvéreink.

Az Uristen is azt vallja az Ő Szentírásában, hogy „ne feljetelek, mert szomorúságotok öröme változik”. Hát mi is így járunk, — hála érte a jó Mindenhatónak, — mert a nagy szomorúság, ami érte családjainkat és gyermekeinket, örömmé kezd változni, amikor szemés fültanui vagyunk annak a nagyságos szeretetnek, amit erdélyi testvéreink hozának közibénk.

A fentebb nevezett gyönyörű ünnepen olyan verőfényes napra viradánk, mintha csak az Isten igen szép virágos kertje: a természet is tudta volna, hogy ma Józseffalván megjelennek az első kacagások az ábrázatokon. Megmaradt templomunk harangjai is mintha szebben, vigabban hittak volna a szentáldozatra... Hogy ne mentünk volna!

Templomunkban a nagymiséét Bálint József igazgató úr mondotta s szóla hozzánk a szószékről is. Ugy prédikált, ahogy nekünk kellett. Nemcsak megvigasztalt most immár másod versen, de ki is fejté, hogy milyen szép ünnep is vagyunk a mai nap s hogy sohase felejtsük el ezt a napot s ne búsuljunk, mert nekünk az égben nagy pártfogóink vannak nemcsak a földön. S ezek között a nagy pártfogók között az első édes jó anyánk: a Boldogságos Szűz Mária, aki a mi népünknek s így nekünk is Pátrónánk s hosszú történelmi életünk minden viharában, amikor béborult az ég felettünk vigyázott reánk s a nagy Szenttől adott ősi szent hitet megőriztette velünk, hogy ezt az ősi örökséget gyermekeinknek is sértetlenül adjuk át.

A nagymisé és a prédikáció után a mi jó plébánosunk külön misét monda és prédikációt a német katolikus testvéreknek, akik szépszámmal gyülekeztek össze a szentáldozatra, mivel aug. 20-án vála a mi régi bázisunk.

Vasárnap délután 3 órára ismét keresztény tanításra gyűlünk össze az Istenházába, ahol plébános urunk oktatgatott a hitben és erkölcsben. Utána kijövének a templomból és a templom előtti téren Seyfried Ferenc mérnök úr tartta előadást. Olyan kedves hozzánk ez az ember s úgy beszélt, hogy szívesen hallgatók akármennyi ideig is.

Ekkor már d. u. 6 órára fordult az idő s ismét megszólalt falunk harangja s vissza sietünk templomunkba, mert oda már béggyülekeztek vala, akik csak tehetünk, hiszen innen vonultunk leégett falunk első háza, első új háza alapkövetéssel ünnepélyes cselekményére, amit Bálint József íg. végeze el. Előbb bent a templomban segítségül hívók a Szentlélek Urístent s zászlók és lobogók alati vonulánk az első új ház kemény beton alapjához, ahol zászlóink megállának azon a dombon, ahová fellépe az alapszentelést végző pap. Még ezelőtt énekharunk szép énekeket énekele s azután Bálint igazgató beszélt. Elmondá, hogy a hamu és az üszök helyén új ház épül. A hamu és az üszök, pernye megelevenedik, minő a fönix madár hamuja, a mese Józseffalván valóra váltik s a régi romjain a cselekvő szeretet új lakást épít a szomorú testvéreknek. Még azt es mondá, hogy legyen ez a ház fundamentuma a hitnek, annak a hitnek, ami napkeltétől napnyugtáig meghódította az egész világot s legyen őrzője annak a hitnek itt messze keleten, amit őseinktől, apáinktól drága örökségként kaptunk. Legyen ez a ház fundamentuma a reménynek, annak a reménynek, amiben él gyermekeink szebb élete és boldogsága. Legyen alapja ez a ház a szeretetnek, amely összeköt minket, testvéreket bármelyik részében is élünk e széles világnak és legyen alapja a békességnek, annak a békességnek, amelyről a nagy Mester azt mondá: „Békességet hagyok nektek, az én békességemet adom nektek, nem minő a világ adja, adom én nektek.” Azután dr. Németh Kálmán plébánosunk elolvasta az alapköve helyező okiratot, elénekeltük a 138. zsoltárt, amit hisvétkor, a feltámadáskor szoktunk énekelni s azután Bálint igazgató megszentel az alapkövet s az Atya és Fiu és Szentlélek Uristen nevében elhelyezé az okiratot. Ezután felhangzott

a pápát dicséző ének s visszamenénk a templomba, ahol hálát adánk az Uristennek, hogy ilyen felséges szép napot ada nekünk. Hogy megerhettük azt, hogy a régi ház helyén, szomorúan síró hamu helyett immáron beton alapokat látunk.

Ezt a nagy örömről akarók megírni minden testvérnek, aki segített rajtunk. Mert nagy dolog a segítség olyankor, amikor az embernek semmije se marada az ég-világon, csak üszök, hamu és pernye s még valami: örökké síró, könnyező, pirosra hasadt két szem s kenyéért és szerető vigasztalásért zokogó gyermekesereg.

A segítségre ezért ezután még nagyobb szükségünk van, mert épületeink félbe-szerbe maradtak, ha nem gyűjtenek erdélyi, bánáti, szatmári, váradai és más testvéreink még pénzt, amivel építeni tudjunk, mert nekünk biza pénzünk nincs s kereset után most nézni nem tudunk.

Ezért örömről tudósításához hozzáadjuk azon szívbeli óhajlásainkat is, hogy a mélyen tisztelt szerkesztőségek gyűjtsék tovább azt a szent lángot, amelyet az Ur Jézus gyújtott először a szívekben, amikor közibénk jöve és szóla: „Tűzet jöttem bocsátani a földre s mit akarok, ha nem azt, hogy meggyuladjon és égjen!” Erre a tevékeny szeretettűzre, az adakozó szívre még nagy szükségünk van, ezért azt üzenjük, kérjük nagy szóval és hálás szívtel: Segítetek testvéreink! Segítetek!

Maradunk hálás tisztelettel a tekintetes szerkesztőségnek és minden jó testvérünknek. Józseffalva, 1939. augusztus 21-én.

a leégett és bizakodó
józseffalvi testvérek"

Józseffalváért

Eddig befolyt adományok: 644.725

Augusztus 24-én a következő adományok érkeztek:

N. N., Vaskó 100

Orczyfalva (Temes megye) Római Katolikus Plébánia gyűjtése:

Hitközség	1.000
Frank Johann	420
Dr Frank Hans	420
Frank Michael	420
Dr Adam Bischof	460
Kath. Frauenverein	500
Rosenkranzverein	500
Herz Jesu Verein	500
Kirchensammlung	597
Magdalena Menrath	100
Marg. Scheible	50
Scheidt Nikolaus	50
Scheidt Margarete	50
Scheidt Katharina	50
Frau Frank Johann	50
Eipert Josef jung.	150
Scheidt Fidel	20
N. N.	153

Máriaföld (Temes megye):

Mária társulat	500
Nőegylet	500
Rózsafüzér Társulat	100
Szent József nevében	100
Szent Antal nevében	160

Összesen: 651.625

Növényhús, éterhullámhangszer és ötszáz egyéb technikai csoda a budapesti Őszi Vásár kiállításán

Budapestről jelentik: Az augusztus 31-én kezdődő Őszi Vásár egyik legszenzációsabb csoportja kétségtelenül az lesz, amelyben a legújabb találmányok kerülnek kiállításra. 500 ilyen találmány — egytől-egyig modern technikai csoda — kerül itt először a közönség szeme elé. Az egyik találmány lehetővé teszi, hogy nappali fényben is tündöklő filmvetítést lehessen produkálni. Látható lesz a készítésében szállítható röntgen készülék Tökéletes szavazógép. bilincs-automata, egyesített kanál-villa evőeszköz, vulkanizáló automata, a nyers bőrnek szósz nélküli való konzerválására szolgáló eljárás, rengeteg új gyógyszer és tápszert. Egy új rendszerű távolbalató készülék, a világ legelső

éterhullámhangszere és a növényhús, amely talán az emberi táplálkozást egészen új alapokra fogja fektetni — és még vagy 300 szenzációsabb szenzációsabb találmány kerül az érdeklődő közönség szeme elé.

12 külföldi ország nyújtott 25—50 százalékos utazási kedvezményt az Őszi Vásár látogatói részére, akik vizum nélkül léphetik át a magyar határt. Az utazási és vizumkedvezményeket biztosító igazolványokat minden menetjegyreca árusítja és ilyet bárki szereshet magának. Az Őszi Vásár augusztus 31-én kezdődik és szeptember 11-én este zárul. A kedvezményekre vonatkozó tudnivalókat részletesen tartalmazzák a vásárigazolványok.

Helyzetkép Anoliából:

Széleskörű felhatalmazást kap az angol kormány. Feszült izgalommal figyelik a külpolitikai alakulást

Londonból jelentik: Azok a reggeli lapok, amelyek az egyezmény aláírása hírének Londonba érkezése előtt lapzártát csináltak, első helyen az angol nagykövetségnek Hitler vezérnél tett látogatását közlik, mint a nap legfontosabb eseményét. Kiemelik Chamberlain üzenetére adott német választ, mely szerint Németország Anglia kötelezettségeire való tekintettel sem mond le életbevágó érdekeiről.

Az angol külügyminisztériumhoz közelálló körökben nem nyilatkoznak a támadást kizáró német-orosz szerződés aláírásáról, melynek híre a hajnali órákban érkezett az angol fővárosba.

Londoni lapok jelentése szerint igen széleskörű lesz az a felhatalmazás, amelyet a parlament csütörtöki ülésén a kormánynak megszavaz. A felhatalmazás célja az, hogy a kormány szükség esetén a parlament megkérdezése nélkül is megtehesse a szükséges védelmi intézkedéseket.

Ciano olasz külügyminiszter tanácskozása egy új béketervről az olasz, francia és lengyel nagykövettekkel.

Londonból jelentik: Itteni politikai körökben feszült izgalommal figyelik a külpolitikai helyzet alakulását. Különösen nagy figyelmet keltenek azok a Rómából érkezett hírek, melyek szerint Ciano olasz külügyminiszter Anglia, Franciaország és Lengyelország nagyköveteivel tanácskozott. Az olasz külügyminiszter és három nagykövet értekezletén hír szerint egy béketervet vitattak meg, amelyet Ciano Berchtesgadenből hozott magával és a három nagykövet útján az angol, francia és lengyel kormány elé akar juttatni. A római hír azt is tudni véli, hogy Ciano a megbeszélés eredményéről még tannenbergi beszéde előtt tájékoztatja Hitler vezért.

Az angol-lengyel segélynyújtási szerződés szövegezése megakadt.

Londonból jelentik: Az izgalom a késő éjszakai órákban még jobban fokozódott. A kormány-negyedben nagy élénkség uralkodott, az emberek csoportokba verődve tárgyalják az eseményeket.

Beavatott körök szerint még nem készült el teljes szövegében a lengyel-angol segélynyújtási egyezmény. Skulsky, a varsói külügyminisztérium jogi szakértője napok óta Londonban van, hogy résztvegyen a szövegezés munkájában. Miután valószínű, hogy Anglia előbb meg akarta várni a német-orosz tanácskozások eredményét, mert rövidesen várható az angol-lengyel egyezmény nyilvánosságra hozatala.

London készül a légbombázás elleni védekezésre.

Londonból jelentik: A rendőrség szerdán este az egész városban közhírré tette, hogy London valamennyi épületében meg kell tenni az előkészületeket, hogy az esetleg hirtelen elrendelt elsötétítést azonnal végrehajtsák. A rendőrség felhatalmazást kapott, hogy elpusztítsa azokat az ablakokat, amelyekből az elsötétítési peroncs ellenére fény szűrődne ki. Joga van a rendőrségnek bármely épületbe erőszakkal behatolni, ha az ablakokat nem

sötétítették el az előírásnak megfelelően. A fővárosban a légi riadó-berendezéseket készenlétebe helyezték.

Gibraltárban is nagy a mozgolódás.

Gibraltárból jelentik: Két nap óta nagy mozgolódás van Gibraltár helyőrségében. A katonáknak nem szabad elhagyniuk a kaszárnyákat és védelmi állásaikat. Ugyanis a tüzérségi és a magas

Helyzetkép Franciaországból:

Fokozódik a katonai készülődés. — Küszöbön áll a részleges mozgósítás

Párizsból jelentik: A francia fővárosban falragaszok útján kihírdették, hogy csütörtöktől kezdve a francia főváros területén életbelép a rekvirálási jog.

Párizsból jelentik: Daladier francia miniszterelnök szerdán a lengyel nagykövettel tanácskozott, majd elnökölt az állandó nemzetvédelmi tanács ülésén.

A francia kormány elhatározta, hogy az eddigi katonai intézkedéseken felül újabb tartalékos kontingenst hív be.

Lebrun köztársasági elnök szerdán este visszaérkezett Párizsba. Daladier este Bonnet külügyminiszterrel tanácskozott, majd együtt vacsorázott az amerikai nagykövettel.

Párizsból jelentik: A vezérkar utasítására

A moszkvai angol-francia katonai bizottság három tagja hazarepült jelentéstételre

Az amerikaiak európai bonyodalmaktól félnek

Londonból jelentik: A moszkvai vegyes bizottság két angol és egy francia tagja csütörtökön Stockholmon át hazarepült, hogy az angol, illetve a francia kormánynál jelentést tegyen a tárgyalások eddigi eredményéről. Másik jelentés közli, hogy sok amerikai, aki szabadságát Európában töltötte, sietve visszautazott Amerikába. Többszázan utaztak haza a Normandie gőzösön is.

Washingtonból jelentik: Wallace államtitkár szerdán, egy sajtóértekezleten kijelentette, hogy a külügyminisztérium az Európába utazni szándékozó amerikai állampolgároknak mostanában azt tanácsolja, hogy egyelőre mondjanak le az utazásról. Észak-Amerika párizsi és varsói nagykövetségei viszont azt a tanácsot adják az amerikai állampolgároknak, hogy azonnal utazzanak vissza Amerikába, ha nincsenek különösebb okuk az Európában maradásra.

Lengyelország vezetői tanácskoznak. A nők bevonása a hadimunkába.

Varsóból jelentik: Moscicki köztársasági elnök kétézben tanácskozáson vett részt, amelyen Rydz-Smigly tábornagy is megjelent. A

sziklákon elhelyezett tüzérségi állásokat már elfoglalták. A határon a katonai őrséget megerősítették. Gibraltár védelmi bizottsága szerdán ülést tartott. Rövidesen több csatahajó érkezését várják a gibraltári kikötőbe.

Ausztrália az angol nemzeti egységben

Kamberából jelentik: Menzies miniszterelnök beszédet mondott, amelynek során a többi között kijelentette, hogy ha Angliát háborúba kényszerítik, nem fog egymaga állni. A brit dominiumok függetlensége nem azt jelenti, hogy szeparatizmusra töreksszenek. Háború esetén Ausztrália éppúgy, mint a többi dominium, harcolni fog Anglia oldalán a győzelem reményében.

megkezdődött a Maginot-vonal mögötti, harc-szerű fontos pontok megszállása. A pályaudvarokon és a vonatokon rengeteg tartalékost lehet látni, akik a behívó parancsuknak eleget téve, csapattestekhez utaznak.

A Temps heves támadást intéz az orosz kormány ellen, mert folytatta és halogatta a tárgyalásokat a nyugati hatalmakkal, mialatt titokban Németországgal is tárgyal.

Párizsból jelentik: Franciaországban a részleges mozgósítás elrendelése közvetlen küszöbön áll. A szerdai államtanácsról kiadott közlemény már utal is az intézkedés elrendelésére. Minden valószínűség szerint a kormány olyan terjedelmű részleges mozgósítást hajt végre, mint a múlt év szeptemberében, a válság tetőfokán.

második tanácskozáson az elnökön és a tábornagyon kívül Beck külügyminiszter is részt vett.

Varsóból jelentik: Lengyelországban már a nőket is bevonták a háborús előkészületek munkálataiba. A női munkacsoportokat lövészárkok ásására használják fel. A Dobri Veczor jelentése szerint Kempennél, a felsősziléziai határ mentén és Lissa közelében ezer-ezer főnyi női munkacsoportot vontak össze.

Egy fölöslegessé vált cáfolat.

Varsóból jelentik: Egyes angol és francia lapok szerint Anglia és Franciaország moszkvai nagykövetei azt az értesítést kapták kormányuktól, hogy Lengyelország kész elfogadni a szovjet segítséget és megengedi, hogy a szovjet csapatok belépjenek lengyel területre.

A lengyel távirati iroda hangoztatja, hogy az angol külügyi hivatal ezt a hírt megcáfolta. Ilyen utasítást nemküldtek Moszkvába.

A cseh-morva kormány nyugalomra figyelmezteti a lakosságot.

Prágából jelentik: A cseh-morva protektorátus kormánya szerdán felhívást bocsátott ki, melyben a védnökség valamennyi polgárát figyelmezteti, hogy őrizze meg teljes nyugalomát, fegyelmezettségét. A cseh nép minden rétege és minden tagja ebben a pillanatban teljes kötelességét. Mindenki köteles vállalati zavartalan működését biztosítani és hivatalát tökéletes mértékben ellátni. A védnökség kormánya egyidejűleg mindenkit figyelmeztet arra, hogy meggondolatlan tettekkel ne legyen polgártársai és a nép érdekeinek ártalmára.

Von Papen visszamarad Ankarába.

A Havas jelentése szerint német illetékes körökben hangoztatják, hogy Papen, aki újra átveszi az ankarai német nagykövetség vezetését, a német-orosz szerződés megkötésének közzétételkor teljesen véletlenül tartózkodott. Hitler környezetében és sem tényleges, sem közzétett módon nem vett részt a szerződés kidolgozásában. Hangoztatják azt is, hogy Papen nem ment Moszkvába.

A belga király rádiószózata az oslói semleges államcsoportértekez etének befejezése alkalmából

Európa öngyilkosságának mondotta, ha kieroitetik a háborút. „A legsúlyosabb eshetőség még elkerülhető, ha a nemzeteknek megadják az élethez való jogot!”

Brüsszelből jelentik: Az oslói csoporthoz tartozó Dánia, Hollandia, Belgium, Finnország, Svédország, Norvégia és Luxemburg külügyminiszterinek brüsszeli értekezlete szerdán véget ért. Ebből az alkalomból III. Lipót belga király az oslói csoporthoz tartozó országok államfői nevében rádióbeszédet mondott. A beszédében a többi között megállapította, hogy a nagyhatalmak olyan rendszabályokat hoznak, amelyek egyértelműek a mozgósítással. Fölteszi a kérdést: nem esnek-e a kisállamok áldozatul egy újabb nagyhatalmi üssze-

ütkezésnek? Még meg sem kezdődött a háború és máris gazdasági összeomlás fenyeget Öngyilkosságot akar talán elkövetni az európai szárazföld egy háborúval, amelyben sem győzők, sem legyőzöttek nem lennének? A legsúlyosabb eshetőség még elkerülhető, de ehhez szükséges, hogy a nemzeteknek megadják az élethez való jogot és annak biztonságát.

Beszédét a belga király azzal az óhajjal fejezte be, bárcsak ellehetne kerülni azt a végzetes szerencsétlenséget, amely ma Európát fenyegeti.

Az Erdélyi Múzeum Egyesület gyergyószentmiklósi vándorgyűlése

Gyergyószentmiklósról jelentik: Röviden jelentettük már, hogy augusztus 27-én kezdődik az Erdélyi Múzeum-Egyesület gyergyószentmiklósi háromnapos vándorgyűlése, amely kisebbségi magyar tudományos életünknek jelentős eseménye lesz. Miként már közöltük, a minisztérium a vándorgyűlést engedélyezte. A vándorgyűlésre az E. M. E. elnöksége Kolozsvárról augusztus 26-án, szombaton, reggel 8 óra 46 perckor indul el a Rapid vonat III. osztályán báró Jósika János alelnök vezetésével. Székelykocsárdon a személyvonat III. osztályára szállva át, Gyergyószentmiklóstra délután 5 óra 2 perckor érkezik. Fogadtatás után az elszállásolás következik.

A vándorgyűlés részletes műsora a következő:

Augusztus 27-én, vasárnap d. e. 11 órakor az Ipartestület helyiségében diszülés lesz, a következő programmal: Elnöki megnyitó. Titkári előterjesztések. Üdvözlések. Elnök válasza. Dr. Tamasz Sándor: Az ember filozófiai értelmezése. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi szakosztály.)

A diszülés után Kassay Lajos v. kanonok, gimnáziumi igazgató, Görög Joachim v. örm. kat. plébános, kanonok és Fejér Dávid v. orvos sírjának megkoszorúzása következik. Megemlékező beszédet mondanak: Dr. Csipak Lajos, dr. Benke Antal és dr. László Dezső.

Ezután a Dacia Étteremben közebéd. Az Erdélyi Múzeum-Egyesület alapítójáról, gróf Mikó Imréről, serlegbeszédet mond dr. Balogh Ernő.

Délután kezdődnek a rendkívül érdekes előadások az Ipartestület helyiségében. Egy-egy előadás legfeljebb 30 percig tart.

Augusztus 27-én, vasárnap délután 5 órakor:

1. P. Lukáts Mansvét: Küzdelem az alkoholizmus ellen. (Jog- és társadalomtudományi Szakosztály.)

2. Molter Károly: Nyelvünk szépségei. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

3. Dr. Gergely Jenő: Századunk fizikai alapgondatai. (Természettudományi Szakosztály.)

4. Dr. Koleszár László: Az alkát az egyén életében. (Orvostudományi Szakosztály.)

5. Vákár József: A gyergyószentmiklósi római katolikus és örmény-kat. templomok története. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

Augusztus 28-án, hétfőn délelőtt 10 órakor:

6. Bálint Vilmos: Kaftán-kazula. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

7. Dr. Kelemen László: Az öregedés problémája. (Orvostudományi Szakosztály.)

8. Dr. Albrecht Dezső: A társadalmi közösség alapjai. (Jog- és társadalomtudományi Szakosztály.)

9. Bálint Ákos: A székely népdal és egyházi ének fejlődése. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

10. Dr. Pataki Jenő: Művészet az orvostudományban. (Orvostudományi Szakosztály.)

Augusztus 28-án, hétfőn délután 5 órakor:

11. Bányai János: Csikszenttamás márványtelepe. (Vetitett képekkel. Természettudományi Szakosztály.)

G. K. CHESTERTON

AQUINÓI SZENT TAMÁS

Boldizsár Iván fordítása. Füzve 108 L. és portó

A modern kor embere nagy érdeklődéssel fordul a szentek felé a gyengesége tudatában szívesen hősi eldönti. Chesterton ez inlított arra, hogy a szellemtörténet eszközeivel megrajzolja a középkor e szellemóriásának portréját. Valóban sőt jobbkor nem jöhetett ez az életre, mert Aquinói Szent Tamás bölcsesétéről talán sohasem beszéltek annyit, mint ma, amikor amikor a társadalmi bajokra orvosságot keresve, minduntalan az ő filozófiájában találják meg az igazságos társadalmi rend gyökereit.

12. Dr. Tulogy János: A Békásszoros. (Vetitett képekkel. Természettudományi szakosztály.)

13. Dr. Csiky János: Adatok a gyergyói nép táplálkozásához. (Orvostudományi Szakosztály.)

14. Dr. Jancsó Elemér: Ady. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

15. Perjessy János: A Székelyföld szövetkezetei. (Jog- és társadalomtudományi Szakosztály.)

Augusztus 29-én, kedden délelőtt 10 órakor:

16. Bányai Edit: A székely női népviselet. (Bemutatókkal. Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

17. Venczel József: Adatok Csíkvármegye gazdaságtörténetéhez. (Jog- és társadalomtudományi Szakosztály.)

18. Dr. Oberding József György: A Siculicium népe. (Jog- és társadalomtudományi Szakosztály.)

Megérkezett Nagyváradra az egyházak illeték-egyenértéki adója ügyében adott miniszteri halasztás

Nagyvárad. Saját tud. Röviden beszámoltunk már róla, hogy az Ujjászületési Arcvonal magyar képviselői közbenjártak a kormány-nál az erdélyi egyházak sérelmesen megállapított illeték-egyenértéki adójának ügyében. Ebben az évben ugyanis az illeték-egyenértéki adót a kivető bizottságok indokolatlanul az egyházi ingatlanok valódi értékének többszöröse után oly magas összegekben állapították meg, hogy azt az egyházak megfizetni képtelenek. Ezért a magyar képviselők eljártak a pénzügyminisztériumnál és intézkedést kértek arról, hogy a pénzügyminiszter halasztást adjon a túlmagasan megállapított egyenértéki adó behajtására. Az egyházak ugyanis megfellebbezték legtöbb helyen a sérelmes adókivetéseket, de a pénzügyigazgatóságok nem vették figyelembe a fellebbezést és azonnal megkezdték a sokszor fantasztikus magas összegek behajtását.

A pénzügyminiszter a magyar képviselők közbenjárására körrendeletet küldött az összes

19. Dr. Péterffy Pál: Időjárás és betegségek. (Orvostudományi Szakosztály.)

20. Reischel Artur: Kölcsény. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

Augusztus 29-én kedden délután 5 órakor:

21. Dr. Balogh Ernő: A Gyilkostó és sorsa. (Vetitett képekkel. Természettudományi Szakosztály.)

22. Husz Ödön: A termő talaj élete. (Vetitett képekkel. Természettudományi Szakosztály.)

23. Vámszer Géza: A gyimesi csángók. (Vetitett képekkel. Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

24. Dr. Szabó T. Attila: A népiség jelentősége és hatása a művelődésben. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

25. Dr. Gaál Alajos: Egy láthatatlan világhatalom (mikroorganizmusok). (Orvostudományi Szakosztály.)

26. Kelemen Lajos: Gyergyó műemlékei. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

A vándorgyűlés után kirándulásokra indulnak a résztvevők.

erdélyi megyék pénzügyigazgatóságaihoz és ebben az egyházak illeték-egyenérték adójának behajtását a fellebbezési eljárás befejezéséig, illetőleg a kivetés teljes jogerőre való emelkedéséig felfüggesztette. A pénzügyminiszter körrendelete 218337. aug. 18. szám alatt csütörtökön délelőtt érkezett meg Nagyváradra és a Népközösség főtitkára, Arvay Árpád azonnal érintkezésbe lépett Pintea Alexandru pénzügyigazgatóhelyettesével, akitől kérte a körrendelet iktatását és a megfelelő intézkedések gyors elrendelését. Pintea Alexandru intézkedésére a pénzügyigazgatóság 39504. szám alatt iktatta a miniszteri rendeletet.

Igy tehát az egyházak a fellebbezési eljárás befejezéséig nem kötelesek kifizetni az illeték-egyenérték adót és természetesen az eljárás befejezése után is — így szól egyébként a miniszteri rendelet szövege — csakis a fellebbezési bizottság által megállapított összeget tartoznak fizetni.

Magas lérti a vasút felé siet...

Érdekes részletek Pauliuc százados diplomáciai bőröndjének ellopásáról

A tolvajnak egyelőre nyoma sincs

Szófiából jelentik: A tragikus véget ért Pauliuc vezérkari százados diplomáciai bőröndjének eltűnéséről a következő részleteket közlik:

Pauliuc százados, mint ismeretes a román követségről indult el a bőrönddel, hogy az abban levő iratokat Belgrádba vigye. Autójával azonban útbajeltette a „Slaviansca Besseda” szállodát, ahol szófiai tartózkodása alatt lakott, mert itt valami elintézni valója volt, mielőtt az állomásra hajtott volna. A szállodához érve a bőröndöt a gépkocsiban hagyta és besietett az előcsarnokba. Kévéssel ezután egy idegen ember lépett ki a szállodából és azt mondta a sofőrnek, hogy gazdája kéri a bőröndöt. A sofőr gyanútlanul átadta neki s az ismeretlen eltűnt a szállodában. Alig egy perc múlva Pauliuc százados megjelent a gépkocsinál és látva, hogy nincs meg a bőrönd, azonnal jelentést tett a rendőrségnek.

A detektívek egész raja nyomban körülvette

a szállodát és a szomszédos épületeket, elzárták a közeli utcákat is, de a titokzatos idegent nem sikerült elfogniok. A rendőrség 50 léva jutalmat tűzött ki annak, aki a tolvajt kézrekeríti, de ez sem vezetett eredményre. Többen jelentkeztek ugyan, hogy láttak egy 30—40 év körüli magas, kalap nélküli férfit, aki bőrönddel a kezében loholt a Slavianska szálloda közelében lévő utcákban az állomás felé, de hiába zárták le az állomást és végeztek alapos nyomozást az utasok között: a tettesnek nyoma veszett.

A nagyváradi mozgóképszínházak műsora:

CORSÓ: HÓDÍTÓ FERFI

DORIAN: ÜRVÉNY.

APOLLÓ: SZINISKOLA.

A mozikaraván megérkezett Nagyváradra

A megyefőnök és az alpolgármester üdvözölték a mozikaravánt, amely szombaton kezdi meg előadásait

Nagyvárad. Saját tud. Szerda délután 4 órakor megérkezett Nagyváradra a propagandaügyi minisztérium mozi-karavánja, amely — mint ismeretes — azzal a feladattal látogatja meg a falvakat és vidéki városokat, hogy kulturális és szociális propagandát fejtsen ki.

A hatóságok, a megye és a város vezetősége, a helyőrség és a rendőrkészlet a kispiac-téren készített elő ünnepélyes fogadtatást a kultur-expedíció vezetői részére. Jelen vannak az érkezésnél a katonai és polgári hatóságok vezetői: *Georgescu* ezredes megyefőnök, dr. *Clonța* Eugen rendőrkezes, dr. *Gherman* Victor alpolgármester, *Avram* Nicolae vármegyei főtitkár, *Leonida Târnoaveanu* főjegyző és mások.

Hatalmas tömeg szorong a téren, amelyet rendőrkordon tart távol a mozi-karaván kocsijától.

Georgescu ezredes megyefőnök üdvözlő beszéde.

Elsőnek *Georgescu* ezredes megyefőnök üdvözölte a mozikaravánt a város és a megye nevében. — A legeredményesebb kulturális propaganda-eszköz előtt állunk, — kezdte beszédét a megyefőnök, — amelyet a propagandaügyi minisztérium valósított meg, a mozikaraván életrekelésével. Miatán az összes néprétegek, az országőrökkel, katonai előképzős ifjakkal és katonákkal együtt, a fővárosban elvonultak a filmek előtt, a mozikaraván elindult vidéki útjára, hogy szelvény-hosszában bejárja az országot, egyik határtól a másikig, ahol a propaganda sokkal nagyobb szükség van. A falvakban és városokban, ahol megállt a karaván, határtalan érdeklődést keltett a kultur-expedíció és nem volt senki, aki ne lett volna kíváncsi a bemutatott filmekre.

Eugen Titeanu propagandaügyi miniszter figyelme elsősorban az országőrök felé fordult. A miniszter ur megértette, hogy a mai időkben a propaganda, melyet a mozikaraván kifejti, a lelkek megerősítését célozza. Ezért tartózkodik hosszabb ideig majd városunkban és megyénkben a mozikaraván, hogy mindenkinek lehetőséget adjon a filmek megtekintésére.

— Jöjjetek kicsinyek és nagyok, intellektuális munkások, országőrök, katonai előképzős ifjak és katonák, gyerekek, mert a filmeket, amelyeket bemutatnak, nagy elővigyázattal választották ki és nagy áldozatokkal készítettek elő és azok mindenkit egyformán érdekelnek! Biharmegye lakosságának nevében hálás köszönetünket fejezzük ki *Eugen Titeanu* propagandaügyi miniszter urnak és munkatársainak.

— Azok, akik eljönnek megnézni a filmeket, kulturális filmeket fognak látni.

— A mozikaraván az ország különböző festői szépségű részeit mutatja majd be és lehetőséget ad azoknak, akik még nem voltak távol Bihar földjéről, hogy láthassák az ország különböző vidékeit, elképzelhetetlen szépségű tájait és hogy meggyőzzék azokat, akik külföldre rándulnak ki, hogy ne hagyják pénzüket idegen földön, mert ebben az országban mindent megtalálnak, amire szükségük van.

— A filmekből, amelyek bemutatják az ország gazdasági életét, meglátjuk, hogy gazdag földünk van, amelyet rendszeres műveléssel annyira fejlesztettünk, hogy nemcsak saját szükségleteink fedezésére termel, de a külföldre is szállítani tudunk.

— Elvonnul Önök előtt az ország ipari élete is, a néző azzal a meglepéssel távozik majd, hogy az ország ipari termelése is nagy fejlődést vett az utóbbi időben annyira, hogy nem szorolunk rá a külföldre, mint régebben.

Az országőröknek és katonai előképzős ifjaknak alkalmuk lesz látni különböző ünnepségeket, amelyeket szervezeteik rendeztek más városokban és a látogatók általában meg lesznek lepve attól a kitűnő szervezési munkától, amelyet az ifjak valósítottak meg, akikre büszke az ország.

— A katonai filmekből, amelyeket levetítenek, a katonák és a nagyközönség büszkén láthatja majd, hogy az ország hadserege kitűnően van felszerelve és rájuk mindig számítani lehet.

— És végül boldog alkalmuk lesz telki emó-

ciókat átélni és bizonyítani az erőnket, hogy mennyire szeretjük és hiszünk a Dinastiában, követvén a film vásznán Uralkodónk büszke, férfias, erőteljes és szeretettől duzzadó természetét és hallhatjuk az Ő Szavát, amely meleg és értelemmel telített, határozott és megnyugtató és amelyet annyi sok ünneppésséggel hallgatott.

Georgescu ezredes megyefőnök beszéde után felhangzott a királyhimnusz, amelyet néma csöndben és tisztelettel hallgatott végig az összegyűlt hatalmas tömeg.

Dr Gherman Victor alpolgármester beszéde.

Ezután dr. *Gherman* Victor alpolgármester lépett a mikrofon elé, hogy a város nevében üdvözölje a propagandaügyi minisztérium karavánját.

— Nincsen semmi elrejténi valónk, sőt ellenkezőleg, mindent, amink van, meg kell mutatni a világnak a népeknek, hogy megismerjenek bennünket lássák harcainkat, amelyeket a humanista népekkel karöltve folytatunk egy jobb és szebb jövőért! Megvagyunk győződve róla, hogy a mozi-

Különös kaland a labirintusban

Inka kincseket találtak Boliviában a régi toronyba menekült németek

Szerencsével végződött a német turisták bicikli-útja

Potosi, augusztus hó.

Boliviában a bennszülöttek még ma is szenvedélyesen gyűlölik az európaiakat, különösen a spanyolokat, akiknek ősei egykoron tüzzel-vassal kirtották a virágzó inka népet, összeszedtek minden kincset és otthagyták a vadenba menekült indiánokat a legnagyobb nyomorban. Két német utazó, *Herman Kühn* és *Franz Friedrich*, a bolív magassághaladást kerékpárral. Potosi város közelében haj történt a biciklikkel. Éjszaka idején ráadásul heves felhőszakadás is meglepte őket.

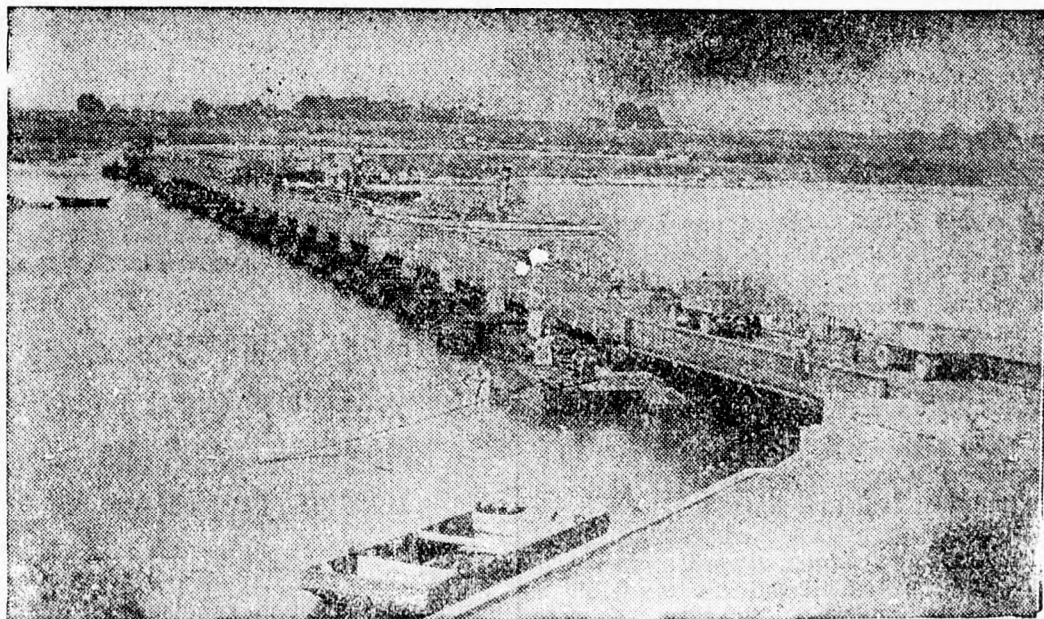
A németek, fedett helyet keresve, betévedtek a Santa Barbara-toronyba, egy ősi romépületbe, melyben egykor a konkvisztorok — amolyan kincsgyűjtő kereskedők — laktak. A közeli bolív falu lakossága értesült a kényszerű beszállásról és fegyveresen kereste halálra a németeket. Akik, mivel látták, hogy a tornyot körülvezték, az épület

pincéin át szándékoztak elmenekülni.

Labirintusszerű alépítménye van a különös toronynak s ebben az utazók eltévedvén, végül is olyan helyre érkeztek, ahol

a maga eredeti elrendezésében óriási értékű műkincsek egész garmadája hevert érintetlenül. Különösen a példátlanul művészi inka ezüstedények és réztárgyak, valamint régi, kőlapokra festett és égetett képek azok, miknek értékét pénzben fel sem lehet becsülni.

A két német kellő magyarázat után megmenekült, azonnal *Sucrebe* utazott és katonasággal tért vissza a Santa Barbara-toronyhoz, hogy a leleteket biztos helyre vigye. Mint jelentik, a műtárgyak alkalmasak a régi inkák művészetének teljes és biztos megismertetésére.

Dandó: Kisteherország között, hogy a közlekedést megkönnyítsék, a Visztulán 24 pontonból álló hidat építettek, amelyen a legnehézebb járművek is közlekedhetnek.

Byrd tengernagy készül új délsarki expedíciójára

„Az Antarktisz regényének legérdekesebb fejezete következik”

Az egész tudományos világ érdeklődéssel kíséri azokat az előkészületeket, amelyek Byrd tengernagy legújabb expedícióját megelőzik. Cook óta izgalmas harc folyik az Antarktisz meghódításáért és Shakleton és Scott legendás vállalkozásai óta tart a heroikus küzdelem nemcsak a tudományos megfigyelések gazdagításáért, hanem az egyes államok között a területek birtokbavételéért is.

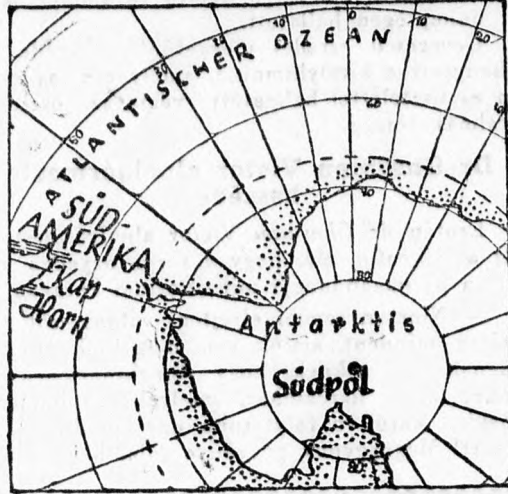
Az Antarktisz regénye izgalmas fejezetekben gazdag. Nem egy hőse lett már merész vállalkozásának áldozata. A tragikus véget ért Scott hatalmas felfedezéseket végzett a határig világrész partjain s már 1902-ben messzebbre nyomult a déli pólus felé, mint bárki ő előtte az expedíciók drámai küzdelmei során. Pedig a küzdelem akkor már körülbelül hetven éve tartott a déli pólust körülvevő titokzatos területek megközelítéséért.

Scott és Shakleton legendás alakja.

Az első Scott-expedícióra 1902-ben került a sor. Ennek egyik résztvevője volt Shakleton, aki 1908-ban önálló expedíciót vezetett. Elhatározta, hogy téli szállásáról elindulva előre nyomul olyan messzire, amilyen messze csak lehetséges. Csak három kísérőt vitt magával és a kisded expedíció szánjai előtt alacsony természetű, rendkívül kitartó lovak futottak, amelyeket Shakleton erre a különleges célra Mandzsuriából hozatott.

Shakleton számos tudományos megfigyelést végzett. 1909. január 8-án 56 fokos hidegben, hatalmas hóvihárban megakadt az expedíció, 180 kilométernyire a déli pólustól. Másnap

Shakleton társaival már tovább mehetett volna, de élelmiszerük kifogyott és visszatérésre, további előnyomulás esetén, gondolni sem lehetett! *Igy azon a magaslaton, amely 3000 méternyire fekszik a tenger színe felett, kint az angol zászlót, egy bádogdobozban pedig ott*

hagyta feljegyzéseinek egy részét élményeiről. Saját nyomain haladva, szerencsésen visszatért téli szállására, majd hajón megindult hazafelé. Ez volt a felfedezések világrekordja s bár Amundsen három év múlva sokkal messzebb nyomult, mégis Shakletont tekintette mindenki az Antarktisz igazi meghódítójának!

Mi a jelentősége Byrd tengernagy mostani vállalkozásának, amely lázas izgalmat kelt az Egyesült Államokban és az egész világon?

Harc az Antarktisz jégmezőiről

Érdeklődünk illetékes tudományos körökben az új expedíció tudományos, gazdasági és politikai jelentőségéről.

— Az Antarktisz regényének talán legizgalmasabb fejezete következik most — mondotta informátorunk. — Október elején indul a harmadik Byrd-expedíció a Sarkvidékre. Byrd tengernagy vállalkozásának megvan a maga politikai jelentősége is, ami kiderül már abból is, hogy az Egyesült Államok kormánya erkölcsileg és anyagiilag támogatja ezt a lázas érdeklődéssel várt expedíciót. A kongresszus 340.000 dollárt szavazott meg erre a célra, az állami támogatás és magánosok áldozatai azonban egymillió dollárra egészítik ki ezt az összeget. Ennyibe kerül a legnagyobb élő Antarktisz szakértő legújabb vállalkozása.

— Amióta James Ross 1831-ben felfedezte a magnetikus északi pólust, majd 1840—43-ban felfedezte a Viktoriá-földet, nem szűnt meg a vetélkedés az egyes nemzetek között a hatodik világrész birtokbavételéért.

— A helyzet ma az, az Antarktisz jégmezőit az egyes államok már fel is osztották maguk között, kivéve éppen Amerikát, amelynek helyzete a déli pólus körül még meghatározatlan. Az USA tudományos és gazdasági körei most a Déli sarkra összpontosítják figyelmüket és győzni akarnak abban a versenyben, amely az eddig fel nem fedezett régiók meghódításáért szinte még csak most kezdődik.

200 személy vesz részt az új expedíción.

— Byrd tengernagy vállalkozását azért kísérik feszült figyelemmel a gazdasági körök is, mert a technika fejlődése lehetővé tette a sarkvidéki területek megfelelő gazdasági kihasználását is. Az angol James Rosstról elnevezett tengeren nagyarányú celvadászat folyik és a délshollandi szigeteken nyári celvadász-állomásokot állítottak fel. Az ott található ásványok ipari és gazdasági szempontból értékesek, a ke-

reskedelem és az egyes földrészek közötti repülés szempontjából is fontos megfigyeléseket lehet végezni.

— Byrd kapitány délsarki expedíciójára 1928. december 30-án indult el. 1929. november 29-én átrepülte a déli sarkot. 1930. február 10-én ért véget az első Byrd-expedíció, amely után Byrdet páratlan ünneplésben részesítették. Expedíciós hajóját, műszereit, prémruhát bemutatták a clevelandi Nagytavak Kiállításán is, ahol az érdeklődők óriási tömegei csodálták ezeket meg. Közszemlére kerültek Byrdnek a helyszínen készült tudományos feljegyzései is.

— Byrd 1934. január 17-én startolt második útjára. Ezalakkal állította fel azt a tételt, hogy ez a külön földrésznek tekinthető terület voltaképpen két kontinensdarabra, Nyugati és Keleti Antarktiszra oszlik. A második expedíció 1935. február 6-án ért véget. Az ezalkalommal felhasznált egyik hajót most teljesen átalakították. gőzmotorral szerelték fel és ez résztvesz az októberi expedíción is.

— Míg Shakleton egykor három társával járta a jégmezőket, addig Byrd októberi expedícióján 200 személy vesz részt. Az expedíciót hat és fél hónapra tervezik, de annyi élelmiszert visznek magukkal, hogy az két évvel is tovább eltarthat.

A sarkvidéki autobusz.

— Az expedíció felszerelése elsősorban. Erőteljesítették mindazokat az eredményeket, amelyeket legutóbb a tudományos élet különböző területein való felfedezések produkáltak. Dr. Poulter, Byrd tengernagy bizalmas barátja például feltalálta a sarkvidéki autóbust, amely a jégmezőkön akadály nélkül, tankszerű mozgással és tekintélyes sebességgel halad előre. Ezt a sarkvidéki autóbust azután vízre is lehet bocsátani. Nem kétséges, hogy ez a pompás találmány egyszerű szolgálatokat tesz majd az expedíciónak. Hasonlóan tökéletes az expedíció többi eszköze és műszere is. Byrd tengernagy híres hajója, a *Bear of Oakland*-on kívül az amerikai kormány által adományozott két más hajó is résztvesz a szenzációs kutató úton.

— Hogyan áll a helyzet az Antarktisz körülvevő területek felosztása tekintetében? — kérdeztük.

Byrd feladata.

— A Falkland-szigeteket — mint tudjuk — Nagybritannia foglalta le, a nyugati hosszúság 20 és 80-as délkörei között, a James Ross által felfedezett terület, kb. 4 millió 800 ezer négyzetkilométer, Új-Zéland birtoka.

— A Ragnild-földet Norvégia foglalta le magának Amundsen kutatásai révén, az Adélie-föld Franciaországnak jutott. Az V. György-föld, az Enderby-föld és a Kemp-föld is Angliáé.

— Anglia Scott személyében vértanút is áldozott az Antarktisz-kutatásnak. Scott kapitány 1911-ben megjavította az összes rekordokat, de visszatérésekor, két társával együtt elpusztult. Amikor az angol zászlót kintűzte, már fogytán volt életerejének s nem bírta a visszafelé utat. Amundsen hetekkel előbb kintűzte a norvég zászlót ezen a vidéken s ő, mint ismeretes, egészségesen tért vissza. Csak sokkal később, a Nobile-expedíció idején pusztult el, amikor az Északi sarkra utazott az eltűnt Nobile ezredes keresésére. Amerika jelenleg csak a Little Amerika és a Marie Byrd Land területeket tartja „megszállva”. A további döntés most Byrd kezében van s Amerikában bízunk abban, hogy a bátor kutató ezuttal sem ölti fel hiába a prémbundát.

Pályázati hirdetés

A krasznaterebesi római katolikus egyháznak pályázatot hirdet a német tannyelvű iskola helyettes másodtanítói állására. Fizetés havi 2000 lei, a nyári hónapokban is és 4 m. tűzifa. Oklevélmásolat és az előbbi helyről működési bizonyítványt a kérvénnyel együtt kell küldeni. A köteleességeket a lelkész minden pályázóval közli.

Egyháztanács,

Terebesi, Jud. Satu-Mare.

ŐSZI LIPCSEI VÁSÁR 1939.

Megnyilik: augusztus 27-én

Bármilyen felvilágosítást nyújt a

LEIPZIGER MESSAMT
Leipzig, Deutschland

vagy

a vásár tiszteletbeli képviselői: Eugen v. Angerbauer Timișoara, I. Str. Gen. Praporgescu 2
Tel. 25-35 és Ludwig Schuster erede, német konzul Oradea, Str. Nic. Iorga 1. Tel. 21-35.

60%-os utazási kedvezmény a német vasúton.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETESI ARAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450 negyedévre 225, egy hóra 75 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér vasárnap és ünnepek 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt északi, északkeleti szél, tulnyomóan derült idő, a hőmérséklet emelkedik.

Zürichi zárlat. Párizs 11.74 háromnegyed, London 20.76, Newyork 443.50, Brüsszel 75.10, Milánó 23.30, Amszterdam 298, Berlin 177.50, Szófia 540, Prága 15.05 Varsó 83.00, Belgrád 10, Bucuresti 325.

Papszentelés Bogáron. Temesvár. Saját tud. Pacha Agoston dr. megyéspüspök vasárnap Csatafy Miklós végzett teológust ennek szülőhelyén, Bogáron, pappá szentelt.

ORVOSI HIR. Dr. Konrad Béla, Nagyvárad, Alexandri-utca 6, hazaérkezett és újra rendel.

Szatmár városa kiutalta a kisebbségi iskolák segélyét. Szatmár. Saját tud. A jelenlegi költségvetési év elején Szatmár város vezetősége úgy határozott, hogy a kisebbségi iskolák segélyezésére előirányzott 50 ezer leit 150 ezer leire emeli fel. Ezt az összeget a új költségvetésbe fel is vették. Szerdán délelőtt Boros Jenő esperes vezetésével a református egyház részéről küldöttseg kereste fel Moiss Victor polgármestert, akit arra kértek, tegye meg a szükséges intézkedéseket, hogy a református egyház a városi segélyből a részét megkaphassa. A polgármester azonnal magához kérte a pénzügyi osztály vezetőjét, akit utasított, hogy a segély folyósítását kezdje meg. A római katolikus egyház szintén rövidesen felveheti az iskola városi segélyét.

ÖNGYILKOS LETT EGY DÉLAMERIKAI AL-LAMPÓ. La Pazból jelentik: Busch Herman, Bolívia államelnöke öngyilkos lett. Előbb még egy családi ünnepen vett részt és onnan visszavonulva, halántékán lötte magát. A kormány propagandafőnöke megerősítette az öngyilkosságról szóló híreket. A kormányzást Quintanilla tábornok, a hadsereg főparancsnoka vette át.

A TANTESTÜLETEK SZEMÉLYZETÉNEK SZEPTEMBER HARMADIKÁIG RENDEZNI KELL KATONAI ÜGYEIKET. Bucurestiből jelentik: A nemzetnevelésügyi minisztérium közölte a tanszemélyzettel és az iskolák ügykezelési személyzetével is, hogy legkésőbb szeptember 3-ig mind egyikük rendezze katonai helyzetét, vagyis: mindenkinek meglegyen a katonai igazolványa (livret); az évi láttaozások rendben legyenek; ne szerepeljenek két katonai egységben; közölték légyen lakáscímüket úgy a hadkiegészítő parancsnoksággal, mint pedig a csapattesttel, amelyben nyilvántartják őket, mindenkinek meglegyen az új mintájú behívási parancsa (csillagokkal). Azokat, akiket az engedélyezett határidőn túl rendezetlen katonai helyzetben találnak, azonnali hatállyal eltávolítják szolgálatukból s egyúttal a katonai törvények alapján is megindítják ellenük a bírósági eljárást.

A marosvásárhelyi háztulajdonosok tiltakoznak a vízdíjemeléssel ellen. Marosvásárhelyről jelentik: A háztulajdonosok szövetsége választmányi ülést tartott s ezen ismételtén foglalkozott a város polgárságát súlyosan érintő vízdíj emelésével. A város vezetősége ugyanis korszerűsíteni akarja Marosvásárhely vízvezetékét s a nagysebességű áramú terv anyagi alapját a vízdíjak emelésével kívánja biztosítani. Egyes esetekben az emelés az 500 százalékot is eléri, de a százat minden esetben meghaladja. Sérelemzik a háztulajdonosok azt is, hogy az üresen álló lakások után is meg kell fizetni a vízdíjat, mert csak abban az esetben engedélyeznek díjleszállítást, ha a háztulajdonosban több, mint három lakás van. Tarthatatlannak minősítik a háztulajdonosok azt a helyzetet is, hogy a vízvezeték hálózattal távolosó ingatlanok után is meg kell fizetni a vízdíjat. A háztulajdonosok szövetsége elhatározta, hogy összeköttetésbe lép a kérdésben a város iparos és kereskedő egyesületeivel s egyúttal lépnek közbe a súlyos terhek könnyítése érdekében.

MEGHALT A VONATON A VERSECI SZERB PÜSPÖK. Temesvár. Saját tud. Dr. Vuits Vikentie verseci görög-keleti szerb püspök szivhajára egy ószerbiai városban keresett üdülést, Versec felé hazatérőben, útközben, szívrohamot kapott és a vonaton meghalt. Dr. Vuits püspök azelőtt a karlócai szerb teológia rektora volt s hatalmas magánkönyvtárt hagyott hátra, amelynek értékét két millió dinárra becsülik. Temetésén a jugoszláviai Versecen szerb papi küldöttség vett részt Temesvárról.

A nagyváradai Sfatul Negustoresc ismételtén felhívja tagjai figyelmét a gázmaszkok beszerzéséről szóló törvény rendelkezésére, amely szerint az összes kereskedelmi és ipari vállalatok, akár egyéni, akár társaságok, úgy főnökeik, mint alkalmazottaik részére gázmaszkot kötelesek beszerezni. Akik a törvény rendelkezéseinek nem tesznek eleget, szigorú büntetésben részesülnek. A Sfatul Negustoresc tagjai gázmaszk rendeléseiket titkári hivatalunk utján (Rimanozeu-utca 12, földszint balra) közölhetik a hó 23. napjáig. A gázmaszkok egységes és hivatalosan megállapított ára 600 lei. Tagjaink ezt öthavi részletben fizethetik és pedig 30 százalékot a rendelkezés, a többi négy részletben. — Tagjaink titkári hivatalunkban kedvezményes fűrdőjegyeket kaphatnak.

ROMÁN PAVILLON AZ ISMIRI NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁSON. Stanbulból jelentik: Vasárnap, augusztus 18-án, a török nemzetgazdasági miniszter jelenlétében nyílt meg az ismíri nemzetközi mintavásáron a román pavillon. Az ünnepélyes megnyitáson jelen voltak még Franciaország és Görögország ankarai követei, Vasile Stoica, Románia ankarai követe, Nicolae Manescu gazdasági tancsosa, a román kormány kiállítási biztosa és mások. A megnyitáson Vasile Stoica követ rámutatott Romániának a kiállításon való részvétele fontosságára és ismertette a román-török gazdasági és baráti kapcsolatok fejlődését. Manescu gazdasági tancsosa magyarázatokkal szolgált a megjelenteknek a kiállított tárgyakra vonatkozólag és hangsúlyozta, hogy Románia főképpen azokat az árucikkeket állította ki ezalkalommal, amelyek a Törökországba való román kivitel tárgyát képezhetik.

A marosvásárhelyi Pasteur-intézet körzetébe tartozik Kisküküllő megye. Dicsőszentmártonból jelentik: Dicsőszentmárton város egészségügyi hivatala rendeletet kapott, amely szerint a megyében vezett kutyák vagy macskák által megharapott embereket ezentul ne a közszépvárosi Pasteur-intézetbe utalják be, hanem a marosvásárhelyi állami kórház mellett létesített Pasteur-intézetbe. Hasonló intézetet állítottak fel a gyulafehérvári, nagyszombeni és székelyudvarhelyi állami kórházak mellett is.

Danzig és a korridor pontos térképe

MÁRIA KIRALYNE SZINHAZ
Szombat délután 6 órai kezdettel szinrekerül Nagy ifjusági előadás:
Juhász legény, szegény juhász legény
operett 3 felvonásban.
Szombat este 9 órai kezdettel:
Viktória
operett 3 felvonásban.
Vasárnap délután 3 órakor:
Hattyulovag
operett 3 felvonásban.
Vasárnap délután 6 órakor:
Túl a nagy krivánon
operett 3 felvonásban.
Vasárnap este 9 órakor:
OBSITOS
Főszereplők: T. Pogány Janka, Kőszegi Margit, Manyi, Dusu, Gróza Böeke, Ilu, Borovezky O., Hegyesi F., Vermes D., Vágó T., Végh J., Solti M., Kiss I., Román S., Lukács I., Földes I., Kovásznai L., Kellán S.
Jegyek már előre válthatók a baloldali pénztárnál

Turistaházat létesítenek a Pietroszan. Marosossziget. Saját tud. A mármarosmegyei Pietroszan, amely tudvalevőleg kedvelt kirándulóhely, turistaházat létesítettek, amelynek ünnepes felavatása a napokban fog lezajlani.

A BÉKÁSI SZOROSBAN MÉLYSÉGBE ZUHANT EGY SZEMÉLYSZÁLLÍTÓ TEHERGÉPKOCSI. Bucurestiből jelentik: Az Evenimentul a bucaresti lap jelentése szerint súlyos szerencsétlenség történt a Békás-szoros közelében. Eddig még ismeretlen okból egy társasgépkocsi, amelyen 30 kiránduló ült, belefordult a Békás-patakba. A lap értesülése úgy tudja, hogy a szerencsétlenségnek több halott és sebesült áldozata van.

SZATMÁRON ISMÉT ADNAK KI UT-LEVELET. Saját tud. Julius utolsó napjaiban a szatmári megyefőnökség hivatalos közleménye alapján megírtuk, hogy a szatmármegegy lakosoknak — Coman Simion ezredes-prefektus távolléte miatt — augusztus 20-ig sem utlevelet, sem utazáshoz szükséges váltamozást nem adnak ki. Mivel Coman ezredes-prefektus kedden reggel átvette hivatalát, a szatmári utlevélgyőztály is megkezdhetette működését.

Elfogták a kislvai rablótámadás tetteseit. Naszodról jelentik: Hirt adtunk arról a vakmerő támadásról, mely Kisliva és Dornavatra között történt. A rablók fegyverlövészekkel támadták meg a Discom dohányelosztó kocsját, agyonlőtték a kocsiat: Boné József hatgyermekes családapát és Urs Alexandrut, a Discom pénzbeszedőjét, súlyosan megebesítették. A csendőreg nyomozása gyors eredménnyel járt, rövid időn belül sikerült elfogni a gyilkosokat: Ilie Vasiliu 28 éves Szilvas községbeli szatócs és öccse Gheorghie Vasiliu 20 éves legény személyében. Büntetésük volt Rusu Toader 20 éves gazdalegény is, aki nemrégiben „Poezii Populare” címmel verskötetet adott ki a Campulungi prefektura támogatásával. A támadást Ilie Vasiliu eszelte ki és Gheorghie Vasiliu és Rusu Toader hajtották végre. A két gyilkos katonai karabélyokkal felfegyverkezve, augusztus 14-én lesbenállottak és várták a Discom kocsját, amely csak 15-én hajtott arra felé. A gyilkosok 20 méternyi távolságból lőtték a szerencsétlen kocsiat és pénzbeszedőt. A kocsitartóztartott gyilkosokat beszállították a beszercei ügyészségre.

Szolgálatos gyógyszerárak Nagyváradon:
Pénteken a következő nagyváradai gyógyszerárak tartanak szolgálatot:
Mátyás király, Str. Vlăhuța No. 46. Telefon 11-34. (Ajtay).
Irgalmasok, Bulevardul Regele Ferdinand 27. Telefon 14-84.
Minerva, Piața Unirii.
Sabina, Piața Mihai Viteazul. Telefon 15-28.
Szent István, Str. Alexandri. (Németh). Telefon 15-07.

Rusznák Gyula:

FALUVÉDELEM

Amatorkötésben 65 Lei és portó

Krisztus és a falu problémáit mutatja be nagy hozzáértéssel, szeretettel és segíteni akarással az elhivatott falukutató

Hamburg védekezik a tropikus megbetegedések ellen. Hamburgból jelentik: (V. V.) A hamburgi tropikus intézetet mind több beteg veszi igénybe. 1932 óta a tropikus betegségekben szenvedők száma megháromszorozódott. 1936-ban az intézet összes ágyait elfoglalták a betegek, akik még a külföldről és különösen Angliából mentek Hamburgba gyógyulást keresni. Az intézetben nemcsak gyógyítanak, de kutatásokat is végeznek a különféle tropikus betegségekben. Az intézetet most a Falkenstein-Blankenes melletti „Grüneck” szanatoriumot kibérelte, hogy a betegeket elhelyezhesse.

Elfogták a csékei jegyző merényletét. Nagyvárad. Saját tud. A csékei csendőrség különböző lopások gyanúja miatt őrizetbe vette Bot Nicolae hollószegi illetőségű embert. Bot Nicolae a kolozsvári törvényesek 3 évi börtönrre ítélte, de az ítélet elől megszökött és csak most sikerült elfogni. Kihallgatása alkalmával nagyon sok lapást beismer és bevallotta azt is, hogy a Moga Aurél cséke jegyzőnél történt rablásban is részt vett. Mint ismeretes ugyanis, kéthetével ezelőtt, június 22-ről 23-ra virradó éjszaka eddig ismeretlen tettesek az ablakon keresztül betörték a csékei jegyzőség épületébe és miután ott nem találtak pénzt, behatoltak a jegyző lakásába, ahonnan a jegyzőnek egy ruháját magukhoz vették. A jegyző a zajra felébredt és az ágyából kiugorva, rátámadt a betörőkre, egyikük azonban a nála lévő doronggal fejbavágta, úgy hogy a jegyző esztelenül terült el a szoba padóján. A betörők ezután elmenekültek. A hatóságok székelykörnyezetben indítottak a tettesek kézrekerítésére. Fáradozások azonban mindeddig eredménytelen maradt. Bot Nicolae elmondotta, hogy június 20-án este bátyjával Bot Teodorral, akit azóta elfogtak, beszéltek meg a betörést és terükbe egy ismeretlen embert is bevontak. Június 22-én este, előző megbeszélésük szerint, mind a hárman összegyűltek a megbeszélés helyén és éjfél után a hivatal ablakát bezavva, bementek az irodába. Feltörték az íróasztal fiókját, de pénzt sehol sem találtak. Ezután Bot Teodor a jegyző lakásába hatolt be. Moga Aurélt, aki a zajra felébredt, leütötték. Majd a jegyző ruháit magukhoz véve kirohantak. Bot Nicolae, aki eddig a sőtora igazolványaival bujkált, ma átadták az ügyészségnek.

A CFR BÉRHÁZZÁ ALAKITJA ÁT AZ ELKÖLTÖZTETETT SZATMÁRI FELÜGYELŐSÉG ÉPÜLETÉT. Szatmár. Saját tud. A város gazdasági életét és közigazgatási értékét akkor érte az egyik jelentős veszteség, amikor a CFR vezérigazgatósága elrendelte a vasuti felügyelőség elköltöztetését. Csupán a pályafentartási és pénzügyi osztályt hagyták itten. A Ferdinand-úton levő, gyönyörű, kétemeletes palota nagyrésze azóta üresen áll. Most illetékes helyen elhatározták, hogy az épületet bérházzá alakítják át és vasuti alkalmazottaknak adják ki.

Uj magyar étterem nyílt meg Berlinben. (V. V.) A berlini „Scala” palotájában új magyar étterem nyílt meg. Az étterem három helyiségből áll, a földszinten van az igen izléseesen berendezett magyarstílusú parasztszoba, ahol Farkas Rudi cigányprimás játszik Juliánka nevű kiváló cimbalomművészével. Fent az első emeleten pedig egy modern, óriási étteremben Farkas Lajos cigányprimás játssza a szebbnél-szebb magyar nótákat és a mellette lévő „Csárdás-Bárban” éjjelként találkozik a berlini nagyurj társaság. Jänisch Oszkár a Németországban kb. 20 év óta dolgozó párművész az új vállalat, amelynek konyhájában a pesti Hungaria szálló és a Gundel étterem egy-egy szakácsa készíti a magyar ételeket, pincéje pedig elsőrangú és amellet az árak nagyon mérsékeltek. A berlini közönség máris nagy tömegekben tölti a „Haus Hungaria” magyar étterembe és este 9 órától kezdve már nem lehet helyet találni. A berlini magyar kolónia minden szerdán este a „Haus Hungaria”-ban tartja összejövetelét.

Elvitték a hálószobából az alvó család ruháit és a szekrényt is kifosztották. Temesvár. Saját tudósítónktól. Ismeretlen tettesek idején behatoltak Márton Miklós hentesmester lakásába. A magasszobában lévő lakást a betörők az utca felől, egy nyitott ablakon át érték el. Először olyan szobába kerültek, amelyben senkisért tartózkodott. Itt Mártonné leányának minden ruháját és fehérneműjét összeszedték és ellopták. Ugyalászik azonban a zsákmánnyal még nem voltak megelégedve, mert a szomszédos szobába is ellátogattak. Ez a Márton-család hálószobája: hárman aludtak benne. A betörők elvitték innen Márton Miklós ágya mellől, egy szekrényt, teljes ruházatát s aztán egy szekrényt is kifosztották. A család csak reggelre kelve vette észre a történetet. Érdekes, hogy a betörők mindjárt az utcára érve, kislejtették a zsákmányból azt, amire nem volt szükségük. A hentes kabátjában talált iratokat és igazolványt a pinceablakra rakták, a használtabb ruhadarabokat pedig felaggatták egy közeli kerítésre.

Halálra gázolták a lovak az őket őrző gyereket. Temesvár. Saját tud. Karánsebes vidékéről egy Ravila Nicolae nevű ember almával tett kocsin érkezett Lugosra, a hetivására. A katolikus templomtól nem messzire megállította kocsiját s egy bodezába tért be. A kocsi őrzetét, tizenegy éves fiára bízta. A lovak eközben egy boltírdony felnyitáának zajára megbokrosodtak, felágaskodtak, majd a kocsival tovaszáguldoztak. A fiu leesett a kocsiról s a lovak patái, majd a kerekek alá kerültek. A mentők a kórházba szállították, ahol rövidesen meghalt.

A Szamos-tartomány királyi helytartója a kormánytól kér intézkedést a kisebbségi tisztviselők áthelyezése ügyében

Kolozsvárról jelentik: A Magyar Népközség nevében Demeter Béla sajtóelőadó kedden délután kihallgatáson jelent meg dr. Tataru Coriolan királyi helytartó előtt. Előadta, hogy az utóbbi időben történt kisebbségi tisztviselők áthelyezési ügyei nagy elkeseredést kellettek a magyar közvéleményben. Arra kérte a királyi helytartót, hogy vizsgálja felül az áthelyezéseket és terjeszse elő a korománynak a Magyar Népközség ezzel kapcsolatos kívánságait. Dr. Tataru Coriolan királyi helytartó kijelentette, hogy a Magyar Népközség kérését továbbítani fogja a Kormányhoz és a legrövidebb időn belül intézkedéseket kér az áthelyezések ügyében.

Biharmegye járásaiban megkezdte szervezkedését a Magyar Népközség

A Romániai Magyar Népközség, mint emlékeztető, július elején indította meg szervezkedését Bihar megyében, ahol legelőször a megyei és a városi tagozatot alakította meg. Most, hogy a nagy nyári munkaidő vége felé közeledik, időszerte vált, hogy a megye községeiben is megszervezzék a Népközség. A szervező munka a járási központokban indul meg, ahonnan azután kiterjed a egyes járások községeire is.

A szervezkedés ügyében Markovits Kálmán megyei tagozati elnök és Orvay Árpád főtitkár felvette az érintkezést a járási központok magyarságának vezetőivel, akikkel megállapodott a szervező gyűlések sorrendjében. E szerint a Magyar Népközség a következő sorrendben tartja meg Bihar megyében szervező gyűléseit:

Augusztus 27-én délelőtt 11 órakor Nagyszalontán.

Szeptember 3-án délelőtt 11 órakor Beányesen, délután Tenkén.

Szeptember 10-én Székelyhidon és Bihardószegen.

Szeptember 17-én Margittán és Szalárdon.

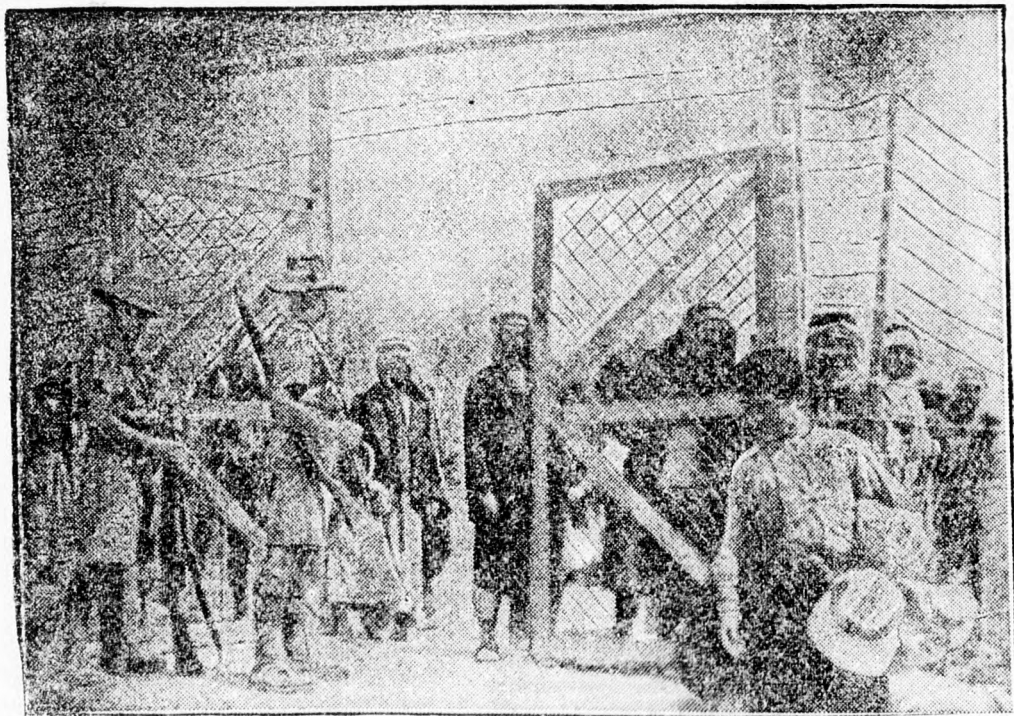
Október elején Eleden és Mezőtelegden.

A gyűlésekre az illetékes hatóság már megadta az engedélyt és a Népközség megyei irodája is megtette a kellő intézkedéseket.

Folyóirat-szemle

A Vasárnap, az erdélyi katolikusok kitűnő folyóirata legújabb számával is bizonyosságot tett arról, hogy az első vonalban áll. Gazdag tartalmából kiemeljük a következőket: R. Berde Mária: Veronika (vers), Dr. Simkó György: Az egyke, mint a selectio és kontrasectio tényezője a társadalomban. Pusztai Sándor: Pálosok kertje (vers), Horváth Béla: Folyton készülődöm (vers), Bartha Ignác dr.: Állam és nevelés. Toldalagi Pál: Ordas (vers). Gáldi László: Mai belga költők. Derzi Sándor két verse, Ferenc Lajos két verse, Fényi István két verse, Schmidt Béla dr.: A legszebb szerep, Papp Asztrik: Közelebb, egyre közelebb (vers), Dezsényi Béla: A professzor ur, Dr. Kimmel Berta: Emil, vagy Emilia? Nemes Miklós két verse, Magyar Endre két verse, Botár Levente két verse. Gadag Kultura és Élet, Könyvismeret, Krónika rovatok egészítik ki a szép kiállítású számot, amelyben Czapi Gyula dr. veszprémi püspök értékes cikke is helyet foglal. A Vasárnap példányonként 12 lei, előfizetési ára: egy évre 240 lei. Megrendelhető: Arad, Str. Brătianu 2-4. Minorita kulturház.

Bálványosvár, Tusnádfürdő részletes és mindenre kiterjedő ismertetése jelent meg a Székelység új számának a mellékleteként. A lap cikkei közül kiemelhetjük új, Fekete Domokos szép hangulatos versét. Szép székely leányok, az erdélyi bordakészítés és szurokfőzés leírását adja Jancsó Gyula. Igen sok érdekes néprajzi sajtásunk kerül sorra a jóízű góbságokkal együtt. A rovatok, szótár, székelyföldkutatása, irodalom, lármafa, mind-mind tisztán csak székelyföldi adatot tartalmaz. A Székelyföld és népe után érdeklődőknek megbecsülhetetlen adattárul szolgál a szorgalmasan már 9 év óta megjelenő szerény füzetecske. Szerkesztősége és kiadóhivatala a székely anyavárosban Székelyudvarhelyen van. Előfizetése egy évre 100 lei. Tanúgyiek, levelek és nyugdíjasok számára csak 60 lei.

Palaszinában az angolok koncentrációs táborát állították fel, amelybe tömegesen zárják az arabokat. Ez a kép a koncentrációs tábor bejárata előtt készült.

A Lipcsei Őszi Vásár a termelés-fokozás jegyében áll

Az 1939-es Lipcsei Őszi Vásár a kézműves mestereknek óhajt a készáru-elállításban és az építésben tájékoztatást nyújtani, az izléses kiállítás keretében tanácsot adni és egyben alkalmat nyújtani a bevásárlásra a hatezerháromszáz kiállítónál.

Az idei Lipcsei Őszi Vásár a termelésfokozás és a nacionalizálás jegyében nyílt meg. A mai közgazdaságnak ezeket az alapkérdéseit a vásárcsarnokban a vásárhoz illően kezelik. Ezek képezik az augusztus 28 és 29-én megtartandó vásárértekezlet tartalmát is, — melyek épp úgy, mint az építkezési vásár, az építészet szabályozásának főmeghatározottja, dr. Todt mérnök-professzor védnöksége alatt állanak.

Az őszi vásáron olyan lehetőségeket mutatnak be az iparosoknak, melyek a rájuk váró feladatok megoldásához segítik őket és főképp megtanítják a vas- és faanyag takarékosabb alkalmazására. Az egyes vásárcsarnokokban az építőmunkás, a bádógos, a hordós, könyvkötő, fegyvergyártó és késes, kefe és ecetkészítő, zsidelyező, nőiszabó, esztergályos, elektrotechnikus, fodrász, üveges, ékszerész, arany- és ezüsttűvös, kosárfonó, szobafestő, hangszerkészítő, kalaposné, kötélverő és vitorlakészítő, cégfestő, férfi szabó, kőfaragó, kőműves és nyerges, fazekas, órász, fehérneművarró, szövő és himző, ácsmester és kézműves egyaránt gazdag anyagot talál.

A Lipcsei Őszi Vásár ez év augusztus 27-én nyílik meg és augusztus 31-én zárul.

Megállapították Románia németországi fakontingensét

Bucurestből jelentik: A német-román faipari egyezmény értelmében a vegyesbizottság tárgyalja le a két ország közötti forgalommal kapcsolatos kérdéseket. Ez a vegyesbizottság a napokban ülést tartott Berlinben. Románia részéről a tárgyalásokon Petre Ioan mérnök, a Caps vezérigazgatója, Dumitrescu mérnök, az Ugir kebelében működő Faiparosok Szövetségének igazgatója és Gh. Constantinescu a Bukovinai Görögkeleti Vallásalap vezérigazgatója vettek részt. Az értekezleten megállapították az 1939 szeptember 1-ig Németországba bevihető tölgy- és bükkfűrészáru, bükküzifa és falemez importkontingensének globális értékét. Az árkérdésben úgy döntöttek, hogy Németország és Románia szakmai szervezetei kötnék erre vonatkozólag egyezményt. Megállapodás jött létre arról is, hogy a román-német fűrészáru-egyezményt 1939. május 13-tól kezdődő hatállyal alkalmazottnak tekintik.

Itt említjük meg, hogy a Németország és Magyarország között a volt Ausztria területéről történő fabevitel kérdésében meg egyezés jött létre. Ezerint Magyarország Németországtól 189.000 köbméter fát vesz át, amiből 100.000 köbméter fűrészáru, 40.000 köbméter fenyő-banya, 30 ezer köbméter faragott fa és 10.000 köbméter fenyőgömbfa. A magyarországi importot kizárólagos joggal két magyarországi cég és pedig az Erdőbirtokos és Fakitermelő Rt. és az Árucserforgalmi Rt. bonyolítja le.

Elveszett egy vonat

Marseilleből egy negyven kocsiból álló tehervonat elindult Párizs felé. Dijonig még eljutott, sőt egy-két kisebb, Dijon után következő állomás is feljegyezte, hogy az ilyen és ilyen számú tehervonat az állomáson rendszeres keresztülhaladt, de azután egyszerre csak mintha a föld nyelte volna el, egyik pillanatról a másikra nyomaveszett. Az igazgatóság telefonálgotat összevissza, Dijonig a vonal valamennyi állomásfőnöke telefonnal a kezében intézkedett... nyomozott, kérdegetett. Eredmény nulla. Idáig még nem látták, ettől kezdve senki sem látta többé. A kiinduló állomásról bekérték a kocsik és a mozdony számát és most már az egyes kocsikat és mozdonyokat igyekeztek felkutatni. Egy közbeeső állomáson ilyen módon megtalálták a mozdonyt, más kisebb állomásokon pedig a kocsikat külön-külön. A mozdonyvezető előadása azután világhírességet derített az eseményre. Az történt ugyanis, hogy egy másik tehervonat, amely az eltűnt vonat előtt halad, utközben elakadt és az utána következő vonattal tolat-tatta be magát a párisi végállomásra. A két vonat így a bátralevő utvonalon együtt haladt és a távjelző- és szemaforkészülékek ettől kezdve már csak egy vonat haladását jelezték és jelentették.

Egész könyvtárt pótol a Spiragó Felnőttek Katekizmusa

A vallási ismereteknek és kitünőbbnél-kitünőbb predikációs témáknak, előadásoknak valóságos kincsébányája. Tizenhárom nyelvre fordították le. Németben eddig 10 kiadás. A három kötet, nagy nyolcadformában, 1200 oldal, igen szép és áttekinthető nyomdai kivitelben a pénz előzetes beküldése mellett

1 kötet 450 lei, füzve 360 lei és portó. Utánvétellel 20 leje csak drá gábbb.

SPORT

Az MSE nyerte a Székely Bajnoksági Kupát a csíkszeredai teniszversenyen

Csíkszeredában befejeződtek a gróf Teleki Ádám által adományozott „Székely Bajnoksági Kupa” teniszversenyei. A kupát ez évben a marosvásárhelyi MSE teniszszakosztálya nyerte. A versenyen a sepeiszentgyörgyi TC, a kézdívárhelyi KSE, a székelyudvarhelyi Hargita, a csíkszeredai CsSC, a marosvásárhelyi MSE, a gyermekosztályos GySE teniszosztályok vettek részt. A verseny végeredményei a következők:
Férfi egyes: Bajnok Nagy Ernő MSE. 2. Lázár GySE. 3. Nagy József és Vargha L. (főadta) Döntő 6:0, 6:1.

Női egyes: Bajnok Gábor Dóra KSE. 2. Gaál Éva GySE. 3. Papp Imréné CsSC és Korros Boriska MSE. Döntő 5:7, 6:0.
Férfi páros: Bajnok Vargha L., Nagy E. MSE. 2. Bazilidesz I., Lázár GySE. 3. Málnássy, Bazilidesz II. és Séra, Gábor KSE. Döntő 6:1, 6:1.
Vegyes páros: Bajnok Nagy E., Bogdán Nusi MSE. 2. Bazilidesz I., Gaál Éva GySE. 3. Vargha, Vargháné MSE és Gábor, Gábor KSE.
A versenyeket Frank mérnök, a csíkszeredai CsSE teniszszakosztályának vezetője és a szakosztály tagjai rendezték példás sportszerűséggel.

Vasárnap rajtól a NB!

Az első bajnoki vasárnapon az A) osztályos mérkőzések műsora a következő:
Bucurestiben: FC Rapid—Gloria CFR, Unirea Tricolor—Victoria, Sportul Studentesc—TMAC.
Temesváron: Ripensia—Juventus.
Nagybányán: UDR—FC Carpati.
Aradon: Vénus—AMTE.

Gróf főiskolai világbajnok

Magyarország kosárlabdában legyőzte Németországot.

Bécsből jelentik: A főiskolai világbajnokságok szerdai fordulóján a 400 méteres gyorsasági világbajnokságát a magyar Gróf Odón nyerte meg 5 perc 03,6 másodperccel. Második a szintén magyar dr. Lengyel Árpád lett 5 perc 14,3 másodperccel. Harmadik Gambetta olasz 5 perc 16,2 másodperccel. A toronyugrásban a magyar Hidvégi második lett, a 100 m. hölgy málluszásban Ács Ilona harmadik helyen végzett. Az olasz-magyar labdarúgó mérkőzést az olaszok 4:2 (2:2) arányban nyerték meg. A döntő szombaton lesz Olaszország és Németország csapatai között. A kosárlabda tornán a magyar csapat megelégedésszerűen 23:21 (6:9) arányban győzte le Németország csapatát és ezzel a magyar csapat a döntőbe került, amelyben ellenfele Olaszország csapata lesz.

Londonban angol-dán uszóviadal kezdődött meg, melynek első napján Dánia 4:3 pontarányban vezet.

A brüsszeli „három-nemzet” atlétikai viadall, amelyen Belgium, Svájc és Franciaország B) csapata vett részt, Belgium nyerte meg 107 ponttal, Svájc (99 pont) és Franciaország B) (72 pont) előtt.

Csak a kolozsvári Univeristatea nem jelentkezett a B) osztályos csapatok bajnokságának mezőnyében a megadott határidőig.

Országos teniszverseny Szatmáron. Saját tud. Az Olimpia sportegylet nagyszabású országos teniszversenyt rendez Szatmáron. A versenyre eddig az ország legjobb játékosai neveztek be. A küzdelmek csütörtökön délután a helyi játékosok selejtező mérkőzésével indultak meg. A döntőket előreláthatólag vasárnap játsszák le. A versenyt igen nagy érdeklődés előzi meg.

TURISZTIKA

* A Sasok turista egyesülete folyó hó 27-én reggel 5 órai indulással kirándulást rendez a gyönyörű fekvésű Menyháza fürdőbe. Márványbányák megtekintése. Czárán Gyula természetjáró apostol sirjának ünnepélyes megkoszorúzása. Részvételi díj 135—150 lei. Jelentkezést elfogad az egyesület irodája: Dr. Lazar Aurél-utca 14. szám, délután 6—8 óra között. Továbbá Mocsáry Sándor íróépülete: Boulevard Regie Ferdinand 13. sz. és Gyenge István ékszerész, Alexandri-utca 12. szám.

Apcéhirdetések

Lakás

szavanként 3 lei

Két szobás

fürdőszobás, komplett lakás november 1-re kiadó. Cim: Nagyvárad Str. Cogalniceanu 17.

Különféle

szavanként 3 lei

Diák

urifü teljes ellátást keres. — Ajánlatokat „Központ” jelzőre a kiadóba.

Keresztény

uricsalád elvált iskolasleányt vagy kisebb fiút teljes ellátásra. — Mártonffy, Nagyvárad, Str. Viabuta 22.

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Jókarban

levő új típusú Ford luxuskocsit megvételre keresek. Címet a kiadóba kérek.

Vaszek

arany, ezüst, briliáns tárgyakat. Herbt ékszeraruház. Nagyvárad, Bul. Reg. Ferdinand 3.

Allást nyel

szavanként 2 lei

Jobb mindenek

felvétetik szeptember elsejére. — Nagyvárad, Str. Dimitrie Cantemir 25. I. emelet 5.

Házmasternek

gyermektelen házaspár felvétetik. Nagyvárad, Str. Moldoova 22.

Házitanitónőt

keresek vidékre elemista tanítására. Kassa, Nagyvárad, Strada Clorogariu 23. szám.

Allást kezes

szavanként 1 lei

Nevelőnő

ajánlkozok vidékre közeépiskolai vagy elemi magánvizsgák előkészítésére. Cim a kiadóba

LEGUJABB

Danzig népe izgalommal várja a visszatérést

**A szabadváros készülődése a lengyel támadás elleni védelemre.
Osszetűzések sorozata a német-lengyel határon**

Danzigból jelentik: A szabadállam német népe a legnagyobb izgalommal várja a német kormány döntését, hogy visszatérhessen a birodalom kebelébe. Egyidejűleg azonban lázas sietséggel készülnek a védekezésre. A katonai intézkedések folyamatban vannak. A Danzig területén az angolok megkezdték családtagjaiknak hazaküldését.

Danzigi lengyel körökben úgy számítják, hogy huszezer lengyelt lehet Danzigban tegyverbe állítani, de semleges megfigyelők a felére teszik a fegyverképes lengyelek számát.

A szabadállam területén nem csupán a lengyel határ mentén állítanak fel drótakadályokat, hanem a város több részét elzárták a közönség elől. Tilos a közlekedés a tengerpart hosszában is. Az őrséget SS alakulatokkal erősítették meg. A vámőröket is megszigorították. A szabadállam területén lépten-nyomon látni jól megrakott katonai tehergépkocsikat, amelyek vízhatlan ponyvával vannak lefedve.

A német lapok egész sor incidens hírt közölnek a német-lengyel határról. Így: a Flessenstrasse határátjárónál fegyveres lengyel fölkelők átlépték a határt és tüzelni kezdtek a német vámőrökre, akik viszonzták a tüzelést. A lengyeleknek azonban sikerült lengyel területre visszazökniük. Moravcska közelében lengyel rendőrök

német területre léptek és több gazdát, akik a mezőn dolgoztak, át akartak hurcolni Lengyelországba. A vámőrök azonban idejében közbeléptek és a lengyel támadókat visszakergették lengyel területre.

Beszámolnak a német lapok danzigi jelentés alapján arról is, hogy a lengyelek a szabad-

Ejféli utáni sorozatos kihallgatások a lengyel államfőnél

Varsóból jelentik: Skladkovszky lengyel miniszterelnök elnöklésével szerdán este Varsóban minisztertanács volt. Röviddel éjjel után Moscicki elnök varsói királyi kastélyban sorban kihallgatáson fogadta Rydz-Smigly tábornagyot, Beck külügyminisztert és Skladkovszky miniszterelnököt.

A lengyel sajtó rendkívüli terjedelemben foglalkozik az éjszaka Moszkvában aláírt német-orosz megneemtámadási szerződéssel, de semmi megállapítást nem fűz a külföldi jelentésekhez. A lengyel sajtó meglepetéssel vette tudomásul, hogy Ribbentrop és Molotov megbeszélései ilyen simán, minden fennakadás nélkül mentek végbe. Abból a

város közelében lévő Hela félszigeten nehéztüzérséget állítottak fel.

Lengyel fegyvercsempészeket lepleztek le Danzigban.

Berlinből jelentik: A lapok feltűnő beállításban danzigi hivatalos jelentést közölnek, mely szerint az ottani hatóságok nagyszabású fegyvercsempészt lepleztek le. A hivatalos közlemény a következőképpen szól:

— Egy élelmiszerszállítmánynak nyilvánított vasuti küldeményekről, mely a Westerplattéról indult el, a hatóságok megállapították, hogy az nem élelmiszert, hanem hadianyagokat tartalmaz. Az átvizsgált vasuti kocsiiban a következő hadianyagokat találtak: 200 láda lőfegyver-munició, 4 láda gránát, 200 acélsisak, 300 gázárcső és nagymennyiségű fegyveralkatrész. A vasuti küldemény átkutatása azért történt meg, mert az utóbbi időben gyakran előfordult, hogy gyanús „élelmiszerszállítmányok” érkeztek a Danzigban élő lengyel kisebbség számára. Ezek a szállítmányok, — mint sikerült megállapítani, — mind a Westerplattéról indultak el.

(A Westerplattén van tudvalevőleg a lengyelek hadianyag raktára.)

körülményből azonban, hogy Stalin külön kihallgatáson fogadta Ribbentropot, lengyel körök már előre bizonyosra vették, hogy a szerződés aláírása egész rövid idő alatt fog megtörténi.

Roosevelt elnök félbeszakította szabadságát.

Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök a moszkvai megbeszélések hírére azonnal félbeszakította szabadságát és még a csütörtöki nap folyamán Washingtonba várják.

Ujabb nagy légitámadás Csang-Kai-Sek új kínai fővárosa ellen

Londonból jelentik: Sanghaji jelentés szerint szerdán este husz japán repülőgépből álló bombavető légitámadást intézett Csungking ellen. Csungking eddig a Csangkaisek kormányának volt az ideiglenes székhelye. A légi támadás következményeiről még nincsenek pontos értesülések.

Az új kassai püspök fölszentelése

Budapestről jelentik: Dr. Madarász Istvánt, akit XII. Pius pápa július második felében a kassai egyházmegye élére állított, csütörtökön szentelte püspökké a Szent István-bazilikában Serédi Jusztinián bíboros-hercegérsek, fényes külsőségek között.

Párizs házain megjelentek a részleges mozgósítás falragaszai

A gépkocsik rekvirálását is megkezdették. A megneemtámadási szerződés után a szerződésen kívülmaradtak készülnek a megtámadásokra

Párizsból jelentik: A francia főváros házainak falain csütörtök reggel megjelentek a részleges mozgósítást elrendelő falragaszok. Ezek a falragaszok egyelőre csak Párizs utcáin láthatók. Megjelentek a rekvirálási jagra szóló hirdetések is. A rekvirálás mindenek előtt a gépkocsikra vonatkozik. A katonai hatóságoknak jogukban van valamennyi gépkocsit elrekvirálni. A magángépkocsiknak megtiltották, hogy további intézkedésig a francia fővárost elhagyják. A részleges mozgósítás alapján történő tartalékos-behívásokon kívül más behívások is történtek. Korra való tekintet nélkül azonnali szolgálatra berendelték a légvédelmi szervezetek személyzetét, valamint az egyes francia városok — elsősorban a főváros — kiürítésének végrehajtására megszervezendő alakulatokhoz beosztott személyeket.

Katonai behívások Angliában. Halifax rádióbeszédet mond Lengyelország megsegítéséről és a tárgyalási készségről.

Londonból jelentik: Az angol kormány a keddi esti bejelentés alapján behívta a segédlégihaderő egységeit és a légihaderő bizonyos tartalékosait. A Daily Telegraph jelentése szerint sok tehergépkocsit kivontak a londoni forgalomból, hogy szükség esetén azonnal rendelkezésre álljanak katonák és rendőrök szállítására. A kereskedelmi hajók parancsnokai utasítást kaptak, hogy szükség esetére készüljenek fel a hajók útirányának azonnali megváltoztatására.

A Times úgy tudja, hogy lord Halifax külügyminiszter csütörtökön rádióbeszédben megerősíti Angliának azt az elhatározását, hogy támadás esetén segítyt nyújt Lengyelországnak. Angol felfogás szerint azonban még

nyitva áll a tárgyalások útja, ha biztosítják Lengyelország fontos életérdekeit.

A görögök is fokozzák a katonai behívásokat.

Athénből jelentik: A görög katonai behívások tovább folynak. Szerdán a tábori és hegyi tüzérség tartalékosait hívták be katonai szolgálatra, továbbá az 1936. és 37. évi korosztályoknak ama tartalékosait, akik a nehéztüzérségnél teljesítenek szolgálatot. Behívták a lovasokhoz is az 1934—37. évi korosztályokat és az 1935—37. évi korosztályokhoz tartozó távirásokat.

Teljes megegyezésre jutottak a szerb és horvát pártok vezetői

Pál kormányzó herceg is elfogadta a megegyezést. Pénteken sor kerül a két nép közös kormánya megalakítására

Zágrábból jelentik: Cvetković jugoszláv miniszterelnök csütörtök reggel Zágrábból Bledbe utazott, ahol a Toplice szállóban tárgyalásra ültek össze a szerb és a horvát pártok vezetői. A tárgyalások megegyezésre vezettek, úgyhogy a politikusok Bledből azonnal Brdo-ba mentek, ahol kihallgatáson jelentek meg Pál kormányzóhercegnél. Délután hivatalos közleményt adtak ki, melyben ismertetik a tárgyalások eredményét, illetve a szerb-horvát

megegyezést. Hír szerint a megegyezés értelmében a Száva bántágot egyesítik a tenger-melléki bántággal és ehhez az egyesített területhez még Raguzát és környékét is hozzácsatolják.

A kormány átalakítására pénteken kerül sor. Hír szerint a kormányban négy horvát miniszter kap tárcát. A horvát bán szerepét Subasics ügyvéd, Macsek sógora fogja betölteni.